

§ 291

Dnr KS 2022/01213-3.9.1

Finansiering av bortforsling av avfall från Skultuna avfallsdeponi

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

43 mnkr avsätts för att täcka kostnader för att transportera bort och ta hand om avfall från fastigheten Västerås Kvarnbacka 3:1.

Ärendebeskrivning

NM Trading & Transport AB har mellan åren 2018 till och med 2020 bedrivit verksamhet med sortering, lagring och behandling av bygg- och rivningsavfall på fastigheten Kvarnbacka 3:1. Bolaget var även fastighetsägare till Kvarnbacka 3:1. När bolaget försattes i konkurs lagrades ca 25 000 ton avfall i olika högar och ca 1 900 ton avfall i plastbalar. Marken har av Structor konstaterats vara förorenad. Fastigheten ägs för närvarande av NM Trading & Transport AB:s konkursbo.

Miljö- och konsumentnämnden har förelagt konkursboet att transportera bort och ta hand om det avfall som finns inom fastigheten. Konkursförvaltaren har dock meddelat nämnden att det inte finns några medel för att ta bort avfallet.

En översiktlig riskutredning har genomförts som omfattade mark- och grundvattenundersökningar samt analys av jord i avfallshögarna och i fastighetens nordliga vall. Syftet med riskbedömningen var att utreda vilka risker som finns ur föroreningssynpunkt med den lagring som skett och sker, men även att bedöma riskerna vid en eventuell brand. Miljö- och konsumentnämnden gör utifrån aktuella utredningar bedömningen att avfallet behöver transporteras bort. Naturvårdsverket meddelade den 30 maj 2022 att det inte finns förutsättningar för statligt stöd utifrån resultatet av dessa utredningar.

Kostnaderna för borttransportering av avfall bedöms kunna uppgå till 43 mnkr för Västerås stad baserat på beräkningar från VafabMiljö och erfarenheter från liknande hantering i Botkyrka. Kostnaden är svårbedömd och kan bli både högre och lägre än de beräkningar som genomförts.

Stadsledningskontoret har lämnat följande förslag:

Förslag till kommunfullmäktige

43 mnkr avsätts för att täcka kostnader för att transportera bort och ta hand om avfall från fastigheten Västerås Kvarnbacka 3:1.

Yrkanden

Vicki Skure Eriksson (C), Anna Lundberg (L), Amanda Grönlund (KD), Erik Johansson (SD), Elisabeth Unell (M), Anna Maria Romlid (V) och Staffan Jansson (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Proposition

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut, stadsledningskontorets förslag och att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med detta.

Kopia till

Miljö- och konsumentnämnden

Kommunstyrelsen
Johan Olsson
Epost: johan.olsson@vasteras.se

Kopia till
Miljö- och konsumentnämnden

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande - Finansiering avseende att transportera bort avfall från Skultuna avfallsdeponi

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

43 mnkr avsätts för att täcka kostnader för att transportera bort och ta hand om avfall från fastigheten Västerås Kvarnbacka 3:1.

Ärendebeskrivning

NM Trading & Transport AB har mellan åren 2018 till och med 2020 bedrivit verksamhet med sortering, lagring och behandling av bygg- och rivningsavfall på fastigheten Kvarnbacka 3:1. Bolaget var även fastighetsägare till Kvarnbacka 3:1. När bolaget försattes i konkurs lagrades ca 25 000 ton avfall i olika högar och ca 1 900 ton avfall i plastbalar. Marken har av Structor konstaterats vara förorenad. Fastigheten ägs för närvarande av NM Trading & Transport AB:s konkursbo.

Miljö- och konsumentnämnden har förelagt konkursboet att transportera bort och ta hand om det avfall som finns inom fastigheten. Konkursförvaltaren har dock meddelat nämnden att det inte finns några medel för att ta bort avfallet.

En översiktlig riskutredning har genomförts som omfattade mark- och grundvattenundersökningar samt analys av jord i avfallshögarna och i fastighetens nordliga vall. Syftet med riskbedömningen var att utreda vilka risker som finns ur förorenings synpunkt med den lagring som skett och sker, men även att bedöma riskerna vid en eventuell brand. Miljö- och konsumentnämnden gör utifrån aktuella utredningar bedömningen att avfallet behöver transporteras bort. Naturvårdsverket meddelade den 30 maj 2022 att det inte finns förutsättningar för statligt stöd utifrån resultatet av dessa utredningar.

Kostnaderna för borttransportering av avfall bedöms kunna uppgå till 43 mnkr för Västerås stad baserat på beräkningar från VafabMiljö och erfarenheter från liknande hantering i Botkyrka. Kostnaden är svårbedömd och kan bli både högre och lägre än de beräkningar som genomförts.

Stadsledningskontoret har lämnat följande förslag:

Förslag till kommunfullmäktige

43 mnkr avsätts för att täcka kostnader för att transportera bort och ta hand om avfall från fastigheten Västerås Kvarnbacka 3:1.

Beslutsmotivering

Det har framkommit att avfallshögarna på fastigheten innehåller olika föroreningar som följer med regnvattnet ner i marken och till slut når yt- och grundvattnet, vilket medför att så kallat lakvatten uppstår. Ju längre avfallet ligger oskyddat från nederbörd desto mer föroreningar följer med till yt- och grundvattnet över tid. Prover som har tagits i avfallshögarna och i grundvattnet visar att det finns föroreningar som bromerade flamskyddsmedel, PCB, PFAS och ftalater. Vissa av dessa ämnen är extremt svårnedbrytbara.

Avfallet i högarna och i balarna har lagrats i mer än tre år och omfattas därför av reglerna för deponi. För att kunna driva en deponi krävs tillstånd med bland annat krav på att lagringen sker med tätskikt i botten och ovanför högen. Detta för att minska mängden och spridningen av det lakvatten som uppkommer. Det ska även finnas rening av lakvattnet. Förutsättningar för att driva en deponi saknas i det aktuella fallet. Miljö- och konsumentnämnden gör bedömningen att detta förhållande samt att avfallet är förmultnat bidrar till att föroreningarna lättare kan spridas till det djupa grundvattnet.

Förutom problemen med föroreningar finns risk att brand uppstår i avfallshögarna. Hur stor risken är för detta går inte att bedöma, men om en brand uppstår skulle det få omfattande konsekvenser för miljön och människors hälsa.

Den riskbedömning som Miljö- och konsumentnämnden låtit utföra visar att det inte går att utesluta oacceptabla risker om avfallet lämnas utan åtgärd på obestämd tid. Genom att ta bort avfallshögarna och balarna anser nämnden att risken för spridning av föroreningar till grundvattnet minskar väsentligt. Dessutom tas risken för brand bort. Miljö- och konsumentnämnden gör med dessa motiveringar bedömningen att avfallet behöver transporteras bort. Staden bör avsätta medel för att täcka eventuella framtida kostnader för att transportera bort avfallet, för det fall t.ex. konkursboet inte har ekonomiska medel för omhändertagandet av avfallet.

Juridisk bedömning

I dagsläget är det konkursboet för verksamhetsutövaren som äger fastigheten och ansvarar för avfallet. Miljö- och konsumentnämnden har förelagt konkursboet att forsla bort och ta hand om det avfall som finns inom fastigheten. Konkursförvaltaren har dock meddelat förvaltningen att det inte finns några medel för detta.

Det föreligger en risk att fastigheten, på grund av att den har ett negativt marknadsvärde, kommer att abandoneras i konkursen. När konkursen avslutas kommer fastigheten mycket sannolikt att bli herrelös.

Staden har inte per automatik någon skyldighet att omhänderta eller hantera herrelösa fastigheter. Däremot kan förhållandena på fastigheten medföra att tex räddningstjänsten tvingas att agera för att förebygga en olycka eller liknande – det har dock inte ännu inträffat något sådant förhållande.

Om fastigheten blir herrelös kan staden välja att ansöka om expropriation av fastigheten och därigenom få rådighet över fastigheten för att kunna genomföra utredning samt omhänderta avfallet.

Ekonomisk bedömning

Västerås stad har till och med september 2022 kostnader på knappt en miljon kronor för utredning och hanteringen av det avfall som lagras på fastigheten Västerås Kvarnbacka 3:1. Kostnaderna för att transportera bort avfallet kommer bli betydande då kostnaden bedöms hamna på 900–1 600 kr per ton för bortforsling beroende på andel brännbart, osorterat, deponi och jord som avfallet innehåller.

Nedan tabell visar förväntade kostnader per ton beroende på sammansättning av avfallet.

Beräkning av kr/ton	Lägst prisnivå	Medel prisnivå	Högst prisnivå
Andel brännbart	75%	45%	20%
Andel osorterat	25%	45%	60%
Andel till deponi	0%	10%	20%
Kostnad per ton 0% jord	1200	1400	1600
Kostnad per ton 20% jord	900	1100	1300

De uppskattade kostnaderna inkluderar behandlingskostnad, lastning och transport på 2021 års prisnivå. När NM Trading & Transport AB försattes i konkurs lagrades ca 25 000 ton avfall i olika högar och ca 1 900 ton avfall i plastbalar. Den totala vikten på 26 900 ton är beräknad utifrån uppskattad volym och erfarenheter av densitet från en liknande deponi i Botkyrka.

Totalkostnaden förväntas att hamna mellan 24,2 mnkr – 43 mnkr, kalkylerat med 900 - 1 600kr/ton multiplicerat med 26 900 ton. Notera att andelen jord i avfallet förväntas påverka kostnaden för att hantera avfallet och således är den ekonomiska bedömningen högst osäker.

Det har under ärendets hantering hos miljö- och konsumentnämnden framkommit att konkursboet inte kommer att följa beslutet om att ta bort avfallet. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har föreslagit miljö- och konsumentnämnden att beslut att ge in en ansökan till Kronofogdemyndigheten avseende verkställighet enligt utsökningsbalken av nämndens beslut från den 24 november 2020. Nämnden behandlar ärendet på sitt sammanträde den 30 september 2022.

Stadsledningskontoret föreslår att Västerås stad avsätter 43 mnkr utifrån gjorda beräkningar. Avsättningen görs på ett centralt skuldkonto, men kommer i sin helhet belasta resultatet 2022.

Om utredning och uppdragskostnader förväntas överstiga avsättningen som kommunfullmäktige beslutar behöver ett nytt beslut genomföras.

Hållbar utveckling

Perspektivet ej relevant med anledning av ärendets karaktär och innehåll.

Helene Öhrling
Stadsdirektör